

EL - MUAHHİR

El-Muahhir Allahü Zülcelâl'in esma-ül hüsnasından olup istediğini geri koyan, arkaya bırakan manasına gelir. Bu ism-i ilâhî de diğer esma-ül hüsnâ gibi cümle mevcudata tecelli etmiştir. Hem zahir hem batın tecellisi haktır. Nasıl ki çeşitli sebeplere binaen El-Mukaddim ism-i ilâhîsi tecelli ediyorsa yine sebeplere binaen el-Muahhir ismi tecelli eder.

Arzda tecellisi şöyle olur; toprağın ihtiyacı olan yağmur arzu edilen mevsimde yağmaz veya arzu edilen mekâna yağmaz. Böyle olmasında muhakkak ki pek çok hikmetler vardır. Kış mevsiminden muzdarip olan insanlar bir an evvel havaların ısınmasını ister fakat Yüce Mevlâ hikmete, menfaate, maslahata binaen yazı erteler. Yazın sıcağından sıkılan insanlar havaların serinlemesini talep ederler fakat yine pek çok hikmete binaen Cenab-ı Hak, serin meltemli havayı erteler. Takdir edilen ana kadar sıcaklar devam eder. Farkında olduğumuz veya olmadığımız nice hadiseler vardır ki Yüce Allah El-Mâni' ismi ile o hadisenin zuhuruna mani olup erteler.

Nebatat ve hayvanatta da çeşitli sebeplerden dolayı Yüce Allah dilediği zaman dilediği mahlûkuna ve nebatata da tecelli eder.

İnsana gelince, her insan birazcık tefekkür etse anlar ki hemen olmasını talep ettiğimiz nice şeyler vardır da istediğimiz anda o talep ettiğimiz şey olmaz. Belki olmamasına zahiren hiçbir sebep yok gibidir. Her imkân mevcuttur, gereken her türlü sebeplere tevessül edilmiştir. Fakat o talebimize bir türlü ulaşamayız adeta sebepler sükût eder. İşte bu ve benzeri olaylarda bilemediğimiz, idrak edemediğimiz sebeplerden dolayı bir hikmet-i ilâhî olarak o talebimiz Yüce Mevlâ'nın El-Muahhir isminin tecellisi ile başka bir zamana tehir edilmiştir.

Meselâ insan hasta olur, bir an evvel iyileşip şifa bulması için maddi manevi gereken sebeplere yapışır. Bir taraftan dua niyaz, diğer taraftan ilaç tedavi derken çok kısa zamanda iyileşeceği ümit edilen bir hastanın tahmin edilen zaman zarfında iyileşmeyip hastalık döneminin uzamasına doktorlar da diğer insanlar da bir mana veremezler. Yüce Allah pek çok hikmete binaen o hastaya ve hastalığa El-Muahhir ismi ile tecelli etmiş olup o hastalığın izalesini, şifasını takdir ettiği zamana ertelemiştir. Değil doktorlar dünya bir araya gelse Cenab-ı Hakk'ın takdir ettiği an gelmeyince her sebep akim kalır.

Evet, takdir edilen an gelecek, El-Muahhir ism-i şerifi vazifesini bitirip çekilecek ve yerini Eş-Şâfi ismine devredecek, böylece Eş-Şâfi isminin zuhuru ile hasta şifayâb olup sağlığına kavuşacaktır. Bu ve benzeri durumlara düçar olanlar için pek çok hikmetlerden biri şu olabilir: Kur'an'ın ve hadis-i şeriflerin bildirdiği üzere o hasta veya dertli, muzdarip durumda olan mümin için böyle bir durumun uzamasında onu günahlardan arıtmak, ecir kazandırmak, olgunlaştırmak gibi pek çok hayırlar vardır ki merhamet-i ilâhî olarak El-Muahhir ism-i şerifi tecelli etmiş, Cenab-ı Hak şifayı dilediği zamana ertelemiştir.

Pek çok hadiseler vardır ki, insan bir an evvel olsun ister fakat hemen olmayıp belli bir zaman sonra istediğimiz olur da hiç hikmetini bilmeyiz. "Mevlâ'nın el-Muahhir isminin tecellisi, bir rahmet-i ilâhî ile böyle oldu elhamdülillah" demeye akıl erdiremeyiz de yalnızca seviniriz, "iyi ki o zaman olmamış, sonra olmasında isabet oldu" der geçeriz. Evet, hemen olması için can attığımız nice olaylar olur ki, hikmet-i ilâhî gereği Yüce Mevlâ El-Muahhir isminin tecellisi ile tehir eder de bizim için pek çok hayırlara sebep olur ve bazen de pek çok tehlikelerden korunmamıza sebep olur.

Nice asiler, nice cürümkarlar, nankörler vardır, cezayı hak etmişlerdir, fakat bu hususta da görülen odur ki Rahman ve Raûf olan Yüce Allah bu güruha da el-Muahhir ismi ile tecelli ediyor ve hak ettikleri cezayı geri bırakıyor ve böylece mühlet tanımış oluyor. Bu durumda bazıları aklını başına alıyor, fırsatı ganimet bilip tevbe ve istiğfarlarla halini ıslah edip salihlerden oluyor. Tarih bu ve benzeri hadiselerle doludur. Tefekkür ettiğimizde anlıyoruz ki, diğer esma-ül hüsnâ gibi bu El-Muahhir isminin de hayatımızın zahirî ve batınî pek çok yönünde zuhuru vardır. Günlük hayatımızda nice hatalar ediyor, günahlar işliyoruz. Eğer Rabbimiz işlediğimiz günahların karşılığını, hak ettiğimiz cezayı tehir etmeseydi halimiz nice olurdu. Bu ism-i ilâhî kula adeta zaman tanıyor, o mühlet içinde kul tevbe eder hayırlı ameller işlerse günahına keffaret olur. Yüce Allah kulları hakkında daima hayır murad eder. Şüphesiz, El-Muahhir ismi ile tehir etmesinde de, El-

Mukaddim ismi ile öne almasında da kulları için pek çok hayırlar vardır. Yeter ki kul Rabbine teslim olmasını bilsin.

Kur'an'da bu ismin kâfirlere tecellisi şöyle haber veriliyor:

"İnkâr edenler, onlara mühlet vermemizin kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Biz onlara bu mühleti ancak günahlarını arttırsınlar diye veriyoruz. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır." ¹

Bu konunun pek çok yönlerinden biri de şudur ki, Mevlâ kulunun amal-i salihasının karşılığını hemen vermeyip ukbaya bırakır. Bu konuya ışık tutan ayetlerden bazıları şöyledir:

"Böylece Allah, iman edip salih amel işleyenleri kendi lütfundan ödüllendirir. O, inkârcıları gerçekten sevmez." ²

"Eğer Allah'a güzel borç verirsiniz, Allah onu sizin için kat kat yapar ve sizi bağışlar. Allah şükrün karşılığını veren, ceza vermede ise acele etmeyendir." ³

Furkan 12-13-14. ayetlerde Allah müşriklerin akıbetlerini bildirip devamında şöyle buyurur:

"De ki: "Bu mu daha iyidir? Yoksa Allah'tan korkanlara ödül ve bir varış yeri olarak söz verile sonsuzluk cenneti mi?" ⁴

"Onlar orada, sürekli olarak kalırken istedikleri her şeye sahip olacaklardır." Bu, Rabbinin sorumluluğunu üstlendiği bir sözüdür." ⁵

"Gerçekte inananlar, o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Kendilerine O'nun ayetleri okununca bu, onların imanını artırır, onlar ancak Rablerine güvenip dayanırlar." ⁶

"Onlar namazlarını dosdoğru kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıklardan Allah yolunda harcarlar." ⁷

"İşte gerçek müminler onlardır. Onlar için Rableri nezdinde dereceler, bağışlanma ve tükenmez rızık vardır." ⁸

Bunlar ve benzeri pek çok ayetlerle Yüce Mevlâ kullarına hakikaten haberler sunarak rızasına mazhariyete sebep olan amal-i salihanın akıbetleri için ne derece önem taşıdığını ve pek çok hayırlara, ebedi nimetlerin zuhuruna, Mevlâ'nın tahayyül dahi edilemeyecek kadar engin rahmetine, lütf ve ihsanına sebep teşkil ettiğini açık ifadelerle bildirmiştir.

Yüce Mevlâ, El-Muahhir isminin gereği olarak, insanların hayatları içerisinde yaptığı pek çok fiillerin mükâfatını, hiçbirini zayi etmeden toprağa atılan tohumlar misali ileride ödemek üzere belli bir zamana ertelemiştir. Geride bıraktığımız nice ameller vardır ki, vakti gelince önümüze çıkacaktır. Bu ameller kıyamette, rahmeti sonsuz, Kerîm olan Mevlâ'nın verdiği değerlerle sahibinin önüne nimet-i ilâhîler olarak çeşitli lütuf ve ihsanlar olarak çıkacaktır. Kul, dünyada işleyip geride bıraktığı her bir salih ameli ukbada çeşitli keyfiyetlerle karşısında bulacaktır inşallah. Bir hadis-i şeriflerinde Efendimiz (s.a.v) buyurur: "Kıyamet gününde Kur'an ve dünyadaki hayatlarını ona öre tanzim eden Kur'an ehli kimseler mahşer yerine getirilirler. Bu sırada Kur'an'ın önünde Bakara ve Âl-i İmran Sureleri vardır. Her ikisi de kendilerini okuyanları müdafaa için birbirleriyle yarışırar."

Diğer bir hadis-i şerifte ise şöyle buyrulmuştur:

"Kimin ki, sadaka olarak verdiği malı azalmışsa ve kim ki zulmeden ve haksızlık edenini affetmişse Allah onların şerefini artırır."

Yine Efendimiz (s.a.v) buyurmuştur:

"Kim bir ayıp örterse diri diri kuma gömülen kız çocuğunu kurtarmış gibi sevap alır."

Ebu Hureyre (r.a)'den rivayetler Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

¹ Âl-i İmran:178

² Rum:45

³ Teğabün:17

⁴ Furkan:15

⁵ Furkan:16

⁶ Enfâl:2

⁷ Enfâl:3

⁸ Enfâl:4

"Hiç şüphesiz ki, Allahü Teâlâ kıyamet günü "nerede benim rızam için birbirini sevenler, gölgemden başka gölgenin bulunmadığı bugün, onları kendi arşımın gölgesinde gölgelendireceğim" buyurur."

Diğer bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

"Allah için birbirini sevenler arş-ı ilâhî etrafında yakut kürsüler üzerinde ağırlandılar."

Başka bir hadiste ise şöyle bildirilir:

"İyiliğin günü geçmez, günah unutulmaz, her şeyin karşılığını veren Allah da ölmez. Dilediğini yap fakat karşılığını göreceksin."

"Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara, altlarından ırmaklar akan, içinde sürekli kalacakları Cennetler ve Adn Cennetlerinde güzel meskenler söz vermiştir. Allah'ın rızası ise hepsinden büyüktür. İşte en büyük kurtuluş budur." ⁹

"Onlar şu gerçeği anlamadılar mı ki: Kim Allah'a ve Resulü'ne karşı koymaya aklarsa, ona, içinde sürekli kalacağı Cehennem ateşi vardır. İşte büyük rezillik budur." ¹⁰

Zilzal Suresi'nde ise zerre kadar hayrın ve şerrin ahirette karşımıza çıkacağı buyrulmuştur. Velhasıl El-Mukaddim ve El-Muahhir esmasının hayatın her lahzasında ve uhrevi hayatımıza bakan yönüyle de tecellisinin cari olduğunu görüyoruz ve de anlıyoruz ki; hayır ve şer adına yapıp geride bıraktığımız ne varsa bir gün karşımıza ya cennet ya cehennem, ya rıza-i ilâhî ya kahr-ı ilâhî, ya mükâfat ve ihsan-ı ilâhî ya da ceza-ı ilâhî olarak karşımıza çıkacak. Mizanda ya sağ kefeye ya da sol kefeye konmak üzere rol alacaklar, ya izzet ya da zillete sebep olacaklar. Demek oluyor ki hiçbir şey yok olmuyor, her şey kayda geçiyor. El-Muahhir isminin tecellisiyle tehir edilenler, takdir edilen an gelince El-Mukaddim isminin tecellisiyle öne çıkacaklar ve yine Kur'an'ın ifadesiyle herkese kitabı takdim edilecek ve "oku kitabını" denecek. Ve insan bu durum karşısında "Ne olmuş bu kitaba ki, küçük büyük bir şey bırakmamış, her şeyi saymış dökmüş" gibi ifadelerle hayretini izhar edecek.

Kul gafillerden olmayıp uyanık olmalı, ömür sermayesini iyi değerlendirmeye gayret etmeli, geride bıraktığı her halin, her nefesin, işlediği her amelin ya lehte ya da aleyhte şahadet edeceğini unutmamalıdır. Ayet ve hadislerden anladığımız göre hiçbir nefes zayi olmayıp bir gün bütün canlılığı ile karşımıza çıkacaktır. Belli bir zamana kadar tehir edilmiş olduğu bir hakikattir. Elhamdülillah iman ediyoruz, Allah'ın Zâtı da, sıfatı da, esması da haktır. Rabbimizin El-Muahhir ismini kendi idrakimiz nispetinde tanımaya çalıştık, hakikatini hakkıyla Allah bilir. Farkında olmadan hata etti isek Rabb'ül âlemin'den özür dileriz. Rabbim kalplerimizi hakikate aşına eylesin. Âmin.

---

⁹ Tevbe:72

¹⁰ Tevbe:73